

5.1 UNS ANTICS FORNS DE CERÀMICA

L'argila i la seva transformació

La matèria primera per a la fabricació de tota mena de peces de ceràmica és l'**argila**, un material geològic molt abundant arreu i que popularment se sol anomenar simplement **terra**, o si és moll, **fang**.

L'argila pastada amb aigua esdevé una massa plàstica que, en assecat-se conserva la forma que se li dóna. Si els objectes fets amb aquest fang, un cop ben secs, són sotmesos a temperatures de 900°C a 1.000°C, la seva composició química canvia i es transforma en un producte ceràmic resistent que no s'altera amb l'aigua. A més alta temperatura, cap a 1.750°C les argiles es fonen: els objectes posats a coure s'estoven, s'enganxen entre ells i en refredar-se es vitrifiquen, en un procés químic i un aspecte final semblant al vidre.

El descobriment de la ceràmica fa uns 5.000 anys va canviar la història de la humanitat, que va poder disposar de recipients per coure i guardar aliments. Més tard, fa una 4.000 anys, a l'Orient Mitjà, ja es construïen grans edificis fets amb maons cuits, i ara hi seguim fent les cases i moltes coses més.

Unes restes misterioses

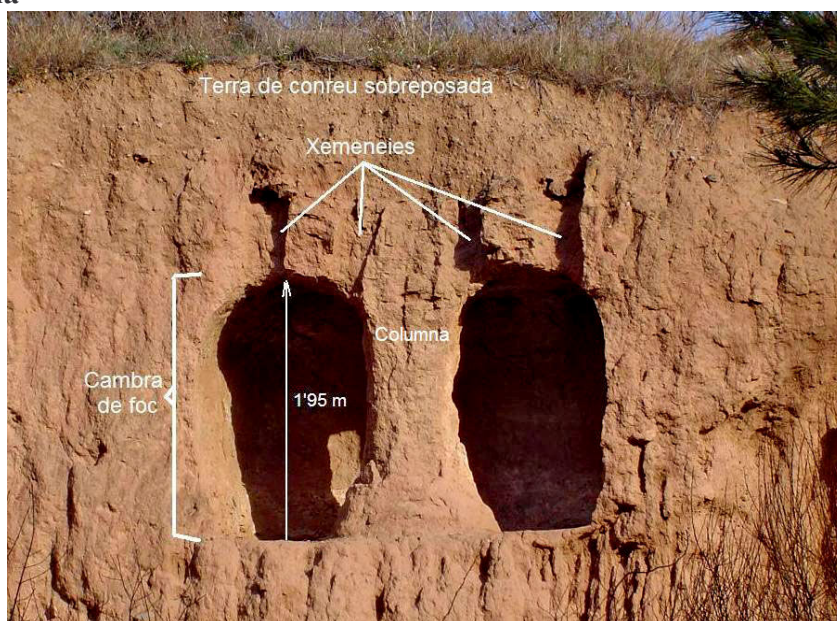
En diferents indrets del Bages trobem restes d'unes construccions difícils d'identificar per la seva raresa i el seu mal estat de conservació. A més, el que en queda sol ser unes cavitats mig enrunades. Han estat identificades com a forns de ceràmica medievals, però no se sap fins quan es van utilitzar.

Aquests forns estaven formats per dos espais: la cambra de foc i la cambra de cocció.

La cambra de foc o fogaina

La cambra de foc o fogaina, una mena de cova artificial que s'excavava en un pendent o un marge. Devia ser una tasca delicada, ja que calia escollir un terreny argilós i compacte.

Aquesta cambra era més o menys rodona i es deixava un pilar al mig que servia per aguantar el sostre, ja que sent de terra s'hauria pogut ensorrar.

El sostre de la cambra de foc estava perforat per xemeneies per on pujava el foc cap a la cambra de cocció, que estava edificada al damunt.

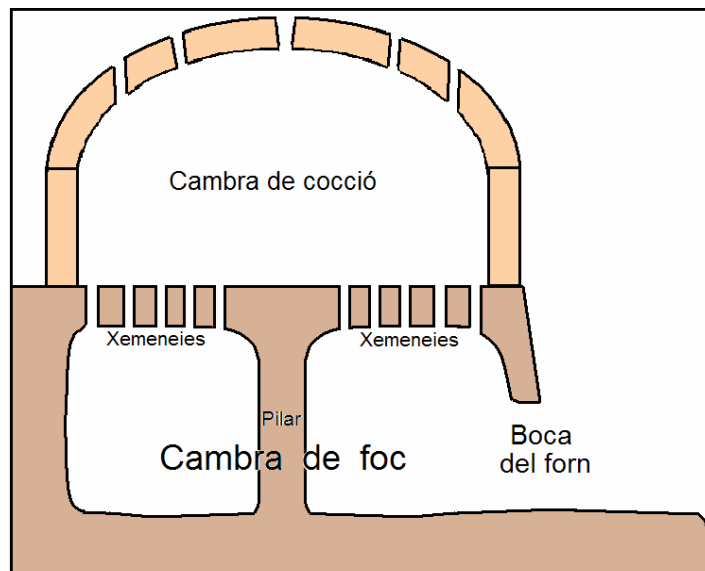
Amb les successives cuites les parets de la cambra de foc, el sostre amb les xemeneies i el pilar eren sotmesos a tan altes temperatures que quedaven cuits i el forn era cada cop més sòlid.

La cambra de cocció

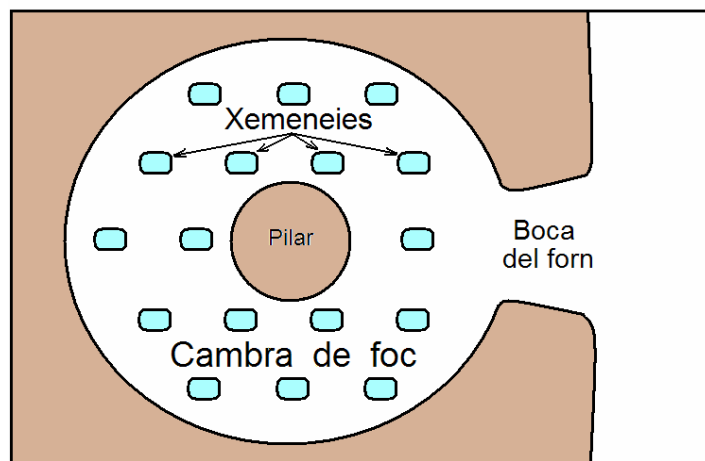
Al damunt de la fogaina es construïa una edificació de pedra on es posaven les peces de ceràmica que es volien coure. Al Bages no hem trobat cap forn d'aquesta mena que conservés la cambra de cocció, però se sap que era de pedra i tenia forats al sostre que es podien tapar o destapar per controlar el procés.

Funcionament

La llenya es ficava a la fogaina per la boca del forn, que s'havia de mantenir encès. El foc pujava per les xemeneies cap a la cambra de cocció, on s'anava coent la ceràmica que s'hi havia posat, apilada adequadament. Com que el fang es cou a temperatura molt alta, el foc havia de ser molt intens i calia alimentar el foc contínuament durant tot el procés, per tant es gastava una gran quantitat de llenya.

SECCIÓ VERTICAL IMAGINÀRIA

ESQUEMA IMAGINARI DE LA PLANTA